

spit. 6. Quast. 2. Bassus verb. Beneficium 3. n. 13. & alij.

Assertio 1. non videtur mortale.

53 Dico primò. Permutatio dicta non videtur vt mortifera penitus improbanda, si nihil, quod aliàs sit damnabile, eidem admisceatur. Hoc probant fundamenta adducta. Neque est similis omnino casus, de quo diximus §. 1. quia vt ibidem dictum numer. 37. in permutatione ratio est aliqua magis specialis, propter quam licere potest, quod in casu dicto non debet licitum reputari. Quod verò ibi etiam dictum de imperfecto possessore in resignante, hic etiam locum videtur habere: propter quod P. Sancius supra, Cap. 3. Dub. 37. num. 12. statuit eum, qui intra certum tempus tenetur dimittere Beneficium, non posse illud permutare, quia non est omnino suum; & etiam quia si permutaret, non censeretur dimittere: vt si Papa dispenseret cum aliquo ad duo Beneficia curata; modò intra annum dimittat alterum; in eo enim euentu, si permutaret, non censeretur dimittere. Pro quo Rebuffum, & Rotam ab eodem relatum, adducit. Hoc tamen in casu nostro non videtur virgere, sicut in alio: quia resignationis in fauorem, & permutationis; etiam vbi Beneficium iuris patronatus non est, diuersa est ratio, iuxta mentem Pontificum: Pius siquidem Quintus, qui circa resignationes speciales cautiones adhibuit, circa permutationes nihil innouandum censuit, sed vt illas, sicut Canonicus Sanctionibus constitutum habetur, agerentur. In illis ergo prædicta ratio locum habet, quòd scilicet cum quis determinatum habet dimittendi tempus, resignare nequeat, quia quod sic habet, nequit absolute dicere quòd sit omnino suum. In permutatione autem, licet idem videatur accidere quantum ad imperfectam possessionem, supposita acceptatione præsentationis, in qua tempus postulanda præscribitur Collationis, nequit Ecclesia summo iure vt; cum aliàs in iis, quæ iuris patronatus sunt, vt ea, de quibus agimus, Ordinarij & Patroni debeat prouidentia versari, & conuenientiam mutæ translationis inspicere.

Imperfecta possessio vt vt videatur ob stare.

Cui occurrat in-stantia.

P. Bauny pugnancia videri tradidisse, circa consensu Patroni.

54 In quo quidem videtur P. Bauny secum pugnancia tradidisse. Nam Disputat. 10. Quast. 4. §. Quamquam, cum sententiam Rebuffi referat dicentis, cum de permutatione agitur, vocandos ab Episcopo Patronos, & eorum sententiam requirendam, quia eorum interest quis huic Ecclesie, quis alteri præfici expediat, obseruare: id ipse negat, eà reddità ratione, quia ab Episcopo alienum est laicorum subesse iudicio in regenda Dei Ecclesia. Quod & prosequitur §. sequenti. In vltimo autem necessarium esse ait Patronorum consensum, his verbis: Idem dicendum de Patroni consensu: quod est Staphyleus apud Zerolam neget in Praxi. Verb. Ius Patronatus ad 6. dummodo fiat hæc permutatio auctoritate Episcopi; huic tamen eius opinioni præponderat communis, quam consuetudo confirmat, Rebuffo teste in Practica Beneficiorum, Titulo de Permutatione, n. 43. Rodoano Conf. 5. Aluino de potest. Abbat. Cap. 10. num. 10. Hæc ille; quæ non videntur facile posse componi. Quidquid autem de hoc sit, id quod de necessitate circa resignationes dicebamus §. 1. ob cuius defectum non erat locus illi in casu dicto, non debet ad casum præsentem trahi, sicut de imperfecta possessione dicebamus, quia minori rigore agendum

est circa permutationem. Hinc est vt Regula Cancellariæ circa resignantis vitam per 20. dies post factam resignationem, non ita locum habeat, vt multoties, etiam si non superuiuat, firma & rata esse non possit, vt videri potest apud citatum Auctorem Quast. 12. ex Rebuffo, Gomecio, & Petro Gregorio, quæ sicut & alia dicta sufficere videntur ad fundandam aliqualem probabilitatem: quam & in casu, de quo §. 1. erit forte qui esse contendat: quandoquidem id, quod maxime ob stare possit, Patroni scilicet deesse consensum, ex sententia Staphylei, de qua nuper, possit aliquatenus elidi. Quod tamen ego in Inditiis arbitror minime posse sustineri, cum Prælati insuper iuramentum circa obseruantiam Regij Patronatus emittant; vnde & debent illum iuxta præxim receptissimam, qualis illa est, de qua loquimur, obseruare.

Circa permutationem minori rigore agendum, quam circa resignationem.

Quid pro iudicis irremediabile.

Assertio 2. oppositum assertio esse verius & practicanum.

Fraudis in eo satis sumpta.

P. Bauny.

Rationes alie.

55 Dico secundò. Licet id, quod Assertio- ne præcedenti probauimus, aliqualem probabilitatem habeat, oppositum tamen verius est, & regulariter practicandum tum ob rationes §. 1. adductas, tum quia fraus in re magni momenti committitur, dum Præsentatus ad Præbendam animum illius assumentem dissimulat. Pro quo facit Regula Cancellariæ, de qua nuper: si enim quis per viginti dies non superuiuat à resignatione facta, nullus est roboris, quia est præsumptio fraudis, quam eleganter explicat P. Bauny Quast. 12. citat. §. Docent, etiam in permutatione, ex eo quòd cum resignatarius compermutantem morbo viderit afflictum; propeque iam exinctum, ei suum de manibus Beneficium, non sine Ordinarij ac expectantium detrimento, quæ prece, quæ veteris inter eos amicitie recordatione, violentus extorsit. Sic ille ex Rebuffo. Si ergo fraudis præsumptio irritam permutationem reddit; vbi illa manifesta est, suum electo ad præbendam animum occultante, magis profectò debet ob stare. Pro quo videri potest Nauarrus Consilio 75. de simonia. §. Tertio, quod, & sequenti, vbi probat mendacium in talibus esse peccatum mortale. Tum etiam, quia ordinariæ permutationes istæ in gratiam eorum sunt, qui examen in oppositione refugium; ex quo fit vt multi benemeriti suâ expectatione frustrantur. Tum item, quia multoties permutatio ita fit, vt lucrosa sit pingue Beneficium dimittenti: nolunt enim gratis dimittere, sed considerabile aliquid pro expensis in itinere faciendis elicere, & aliquid amplius. Quod cum non sit facile discernere, licet aliqui ab eâ immunes labe reperiantur, pro communi est lege statuendum. Horum enim & non aliorum permutationes admittere ob præsumptionis defectum, vel vehemenciam, non sine graui stare multorum iniuriâ poterit. Vbi autem communis est lex, nemo habet vnde querelam possit efformare. Quod autem de Præsentato ad Præbendam dictum, de aliis est etiam asserendum, de quibus num. 52. animum recedendi celare solitis; vel alia occurrunt, quæ aliunde virgent, & sunt paulò superius explicati; illud præsertim, pro quo

§. IV.

An in Permutatione excessus Beneficiorum obventionum possit pecuniâ, aut re alia pretio æstimabili compensari.

56 Periculosus hic scopulus, ad quem solent conscientia multorum allidi. Vt ergo vitari id possit, cum sit aliàs difficile omnem temporalem respectum pecuniæ, aut rei pecuniâ æstimabilis in permutatione respuere, aliqua à Doctoribus benignè iuxta ipsorum mentem excogitata traduntur, circa quæ iudicium nostrum sequentibus Assertionibus expromemus. Itaque

Assertio 1. Compensacionem pecuniarum fieri posse qui sententiam.

P. Sa.

Siluester.

P. Thomas Sancius.

Cap. Ad quæstiones, de re- rum permutat.

P. Bauny.

Dico primò. Sententia est aliquorum, cum permutatio inter Beneficia inæqualia quoad emolumenta sit, posse aliquid dicti generis accipi. Pro eo ita scribit P. Sa. verb. simonia numer. 2. Non est simonia &c. Nec videtur in permutationibus pecunia ad recompensationem fructuum paucorum, aut nullorum. Sic ille: quod est iuxta ea, quæ habet Siluester verb. Permutatio 2. num. 6. vbi ita scribit: Secundo queritur vtrum sit simonia, si in permutatione detur pecunia in supplementum maioris Beneficij? & dicit Panormitanus in Cap. Quæstiones. eo. tit. quòd sic, si detur occasione spiritualium iurium, de quibus plus habet Ecclesia vna, quam alia; puta quia habet maiorem auctoritatem in administratione spiritualium, quam alia. Et intelligit secundum Archidiaconum, etiam si fiat auctoritate Superioris: sed si detur in recompensationem prouentuum temporalium. Hæc ille. Ad quæ videtur alludere P. Thomas Sancius Libr. 2. Consil. Cap. 3. Dub. 42. num. 6. dum sic ait: Licet sub indice sit, an quando duo permutant Beneficia inæqualium reddituum, sicut licet auctoritate Papæ illum excessum recompensare pensione, ita etiam licet datâ pecuniâ: multum enim & grauisimi Doctores tenent licere & esse probabile: at verius est non licere. Sic ille. Vbi non videtur loqui de data pecuniâ, si Papæ interueniat auctoritas, quia de eo dubitatio esse nequit, vt ait P. Palaus Tomo 3. Disputat. vlt. Puncto 16. num. 1. Cum non sit pretium rei spiritualis, quod dari & admitti contra ius diuinum est; sed compensatio quædam pro inæqualitate prouentuum, in qua est contractus alterius generis in iure probatus, vt constat ex Cap. Ad quæstiones, de rerum permutatione. in quo sic Clemens Tertius: Respondemus, quòd cum de dictis Parochialibus Ecclesiis per se queat permutatio celebrari, & in permutatione possessionum per se non sit inibitum, si altera ratione possessionum alteri præponderet, pecuniam posse refundi, de ipsarum possessionibus ad inuicem, prout visum fuerit expedire, refusi certâ pecuniâ quantitate, poterit contractus permutacionis iniri; sic tamen quòd illi contractus nequaquam sibi inuicem misceantur. Sic Pontifex: vbi vel absolutam facultatem concedit, vt omnes ita facere possint, sicut præfati cenluerunt; & prætereâ P. Becanus quast. 13. de Simonia num. 3. vel eam necessariam supponit: pro quo sic P. Bauny in Praxi Beneficiorum Disputat. 10. Quast. 6. §. In hac tamen: & quòd ad pecuniam spectat, quam inæqualitatis tollenda causa inter fructus prædictorum dari posse Pontifex ait: id sine facultate Pontificis tenet Theauri Indici Tom. II.

tandum non esse censet. Sic ille. Quod verò aliqui dicunt possessiones illas, de quibus loquitur Pontifex, titulo tantum temporali habitas, non est vnde colligere possint, licet Glossa id videatur indicare verb. Prouentuum. Sed reuera id non dicit, cum constet prouentus esse temporales, etiam si ius ad illos spirituale sit. Nequit ergo de potestate Pontificis circa hoc vllatenus dubitari.

57 Cum ergo, qui hoc propria auctoritate fieri posse contendunt, tantæ auctoritatis sint, non videtur eorum sententia vt penitus improbabilis refutanda. Cui citata Clementis Pontificis auctoritas non parum videtur suffragari. Neque enim dici potest concessione illam fuisse particularem, aliàs non debuisset Corpori iuris inserta proponi, in quo leges tantum Canonice proponuntur, cum sint rescripta Pontificum facientia ius. Neque iustale in eo esse potest, vt ex eo pro certo tantum habeatur Pontificem circa id posse dispensare, & ita ad eundem in permutationibus huiusmodi recurrendum. Nam de tali recurfu mentio nulla; & de permutatione vt de re aliàs licitâ ille loquitur, tum quoad Ecclesias, ibi: Per se queat permutatio celebrari, tum circa compensationem fructuum, dum subdit: & in permutationibus possessionum per se non sit inibitum. Est autem eadem ratio, etiam si possessionum permutatio non sit, quando aliunde inæqualitas in prouentibus reperitur, quia in utroque pecunia refunditur: vnde aut vtrumque licet, aut vtrumque est vt simoniacum reprobandum. Et quidem probabilissima sententia est posse permutationem fieri cum onere pensionis, sic Episcopo cedente: ita enim tenent Auctores, quos adducit & sequitur P. Sancius supra num. 5. P. Lessius in Resolutionibus posthumis. Verb. Beneficium Calu 12. Nihil ergo in eo contra ius diuinum est. Quòd autem onus pensionis possit pecuniâ refusa tolli, satis verosimile apparet: & posse solutione anticipatâ redimi tenet P. Becanus quast. 18. de simonia & P. Palaus Tomo 2. Tract. 1. Disput. 1. Puncto 11. §. 10. num. 12. estque communis resolutio, pro qua citatus Auctor Tomo 3. Disput. vlt. Puncto 13. numer. 10. adducit Cardinales Caietanum & Tolerum, P. Suarium, P. Valentiam, & P. Lessium, qui propria auctoritate id fieri posse concedunt, etiam si pensio auctoritate sit Pontificis constituta. Quidquid secus alij sentiant, ex quibus P. Bauny supra Disput. 11. Quast. 10. Assert. 1. Iam ergo Decretalis illa non vrget in ordine ad Pontificem, à quo tantum possit talis licentia præstari. Atqui pro licentia Episcopi requirendâ nullum in ea verbum: ergo probabile est illam non esse necessariam. Quòd si stylus habeat eam peti, id erit circa hoc dicendum, quòd circa redemptionem pensionis citati Auctores affirmant, peti scilicet non vt necessariam, sed ad maiorem securitatem.

Errand sententiam non esse improbabilem.

Permutacionem fieri posse cum onere pensionis, pecuniâ refundibilis.

Non esse Episcopi licentiam necessariam.

Assertio 2. Sententia opposita præfertur. Et quid iuxta illam statuta bona sint.

58 Dico secundò. Etiam si opposita sententia vt communis, & Doctorum auctoritate firmata tenenda sit; si tamen circa hoc bonâ procedatur fide; quòd eâ durante acceptum est, potest licitè retineri. Et quidem bonam fidem ob stare quo minus simonia in permutatione committatur, videtur indubitabile, & pro eo videri potest Zerola Parte 2. §. 9. Quòd verò retineri possit

ita acceptum, ex eo ostenditur, quia sponte datum est, & nullum extat caput unde traditio possit irritari. Si qua ergo lex pœnalis est circa simoniam, præsertim confidentialem, hic locum non habet, cum nequeat esse pœna, ubi culpa non est. Cap. *Sine culpa*, de regulis iuris num. 6. quod Nauarrus præsentem materiam applicat *Consilio 33. de simonia*. Et facit pro instituto præsentem casum, quem Zerola *ibidem* proponit de eo, qui permutavit Beneficium cum alio, quod permutans assererat valere in fructibus viginti aureis: & afficitur illi fructus annuos pro illis viginti, cum tamen realiter illud Beneficium non valeret viginti, quos ille ignorans percipit. In quo resoluit, simoniam à recipiente annuos redditus non committi; ignorantia autem cessante sufficere quod fiat compensatio pro rata, nisi sit modicum; iuxta Nauarrum *Consilio 13. de Rescriptis*. Vbi planè supponit sic esse permutationem factam, ut pro viginti aureis, quos valere in fructibus permutans assererat, compensatio æquivalens fieret: & similiter quod valore tali deficiente, minus resignanti tribueretur.

Casus specialis pro imento ex Zerola.

Afferio 3. Permutantem se in demnem servare posse ex casu alterius decisione ostenditur.

Nauarrus.

idem.

59 Dico tertio. Ex prædicta nuper ratione, quod scilicet permutans se in demnem servare possit, verosimile argumentum potest in causa præsentem institui, iuxta id, quod habet Nauarrus *Consilio 75. de simonia*, ubi casum huiusmodi ad quæstionem adducit. Resignans & Resignatarius convenientes ut exprimatorem valore Beneficij esse 160. ducatorum, cum non sit nisi 100. ut pensio sexaginta ducatorum constituatur à Papa: quia si centum tantum esse dicatur, non poterit pensio obtineri, eo quod oporteat ut resignanti remaneant centum. Sicut cogitauerant, consecuti sunt, & Resignatarius ut haberet 40. non dubitavit 60. resignanti condonare, cum tamen simonia in eo esse videatur. Quam casus speciem cum præmississet, ita subdit: *Quæstio profecto quotidiana, & difficilis est: nam pro parte negante facit, quod in casu proposito videtur dari pro temporali, neque contra: ergo non committitur simonia*. Quod confirmat numer. 8. ex eo quod animus & intentio præfatorum non facit vendere aliquid, vel emere, neque dare vel recipere temporale pro spirituali, vel è contra. Et *actus agentium non operantur ultra intentionem eorum. I. Non omnia D. Si certum peratur. Et I. Si quis nec causam D. de rebus creditis*. Addit autem numer. 18. præfatum mendacium non videri fuisse causam acquisitionis Beneficij principalem & immediatam, sed impellentem & remotam; causa enim principalis fuit, ne tantam iacturam resignans ex sua resignatione acciperet, & quadam sustentatio ei remaneret. Sic pro parte negante; cum tamen affirmantem tandem amplectatur, eo quod promissio præcesserit, quæ simoniacam resignationem efficit. Cap. *Quam piè 1. Quæst. 2. & Cap. Finali, de Pactis*. Sed certè cum difficilem adeò quæstionem dicat, & pro negante non levia argumenta conficiat, suamque resolutionem non pleno assensu, sed cum quadam trepidatione proponat, dum sic ait: *Non auferem excusare illum à simonia labe, ob argumenta pro parte affirmante formata: videtur tanè in opposita suum probabilitatis pondus excitare, ut non debeat simoniacæ resignatio censeri, neque lethali culpæ obnoxia reputari. Vbi illud*

specialiter aduertendum, quod de iactura dicitur: videtur enim res dura, ut permutare quis nequeat se in demnem servans, sed quod necessariò iacturam sit considerabilem in permutatione alteri commodà subiturus.

69 Sed difficultas specialis occurrit, de qua in casu contingentia dubitatur. Quidam Indorum Parochus cum alio tractatum permutationis instituit, & quia illius erat locupletius Beneficium, aliquid sibi superaddendum voluit, & præterea ut compermutans se obligaret ad emendam, quam habebat, suppellectilem, mensas, inquam, lectum, sellas, imagines, & vtilia alia: In quo quidem ob conscientiam negotium non fuit, qui hæretet, si pretia alias essent moderata. Idque ita factum, eo quod valde difficile esset præfata in alium locum asportari. Et iuxta communem Doctorum sententiam dicendum id minime licere, & esse simoniacam pactionem. Pro quo est auctoritas Innocentij Tertij in Cap. *Utrum*, Vnico, ut *Ecclesiastica Beneficia &c.* ubi sic ait: *Non licet ex pactione, vel conventionione quacunque, sub modo vel tenore prescripto concedere nudum officium, & tibi retinere prout dicitur in Lateranensi Concilio prohibitum sit, ne quis conferendo Ecclesiasticum Beneficium partem proventuum suis vrbibus retinere presumat; & alibi cautum reperitur in Canone quod Ecclesiastica Beneficia sine diminutione debeant conferri*. Sic ille. Canon autem, quem citat, habetur in Cap. *Si quis Præbendam* 1. *Quæst. 3.* Et est Innocentij Secundi, sicque habet: *Si quis Præbendam, vel Prioratum, seu Decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam Ecclesiasticam, seu quolibet Sacramentum Ecclesiasticum, ut puta Chryisma, vel Oleum sanctum, & consecrationes altarium vel Ecclesiarum, interveniente execrabili ardore avaritiæ, per pecuniam acquisit; honore male acquisito carcat, & emptor atque venditor, & interuenor notè infamia percellantur: & nec pro pastu, nec obtentu alicuius consuetudinis, ante, vel post, aliquid exigatur, vel ipse dare presumat; quoniam simoniacum est; libere absque diminutione aliqua, collata sibi dignitate atque Beneficio persuat*. Sic Canon: pro quo & est alius Alexandri Tertij in Cap. *de Matoribus*, de Præbendis. Et Gregorij item Noni in Cap. *Cum causam, eod. tit.* Et alius *ibidem* eiusdem Innocentij in Cap. *Vacante*. sunt etiam & Constitutiones Pij Quarti, & Pij Quinti specialius de resignatione loquentes, de quibus passim Auctores, ac præsertim Nauarrus in *Consiliis de simonia*.

Casus alius de obligatione emendi suppellectilem.

Cap. Vt notum, ut Ecclesiastica

Cap. Si quis Præbendam, 1. q. 3.

Alij Canones pro eodem.

Circa emptionem suppellectilis resolutio ex probabili doctrina iam posita.

Constitutiones Pij IV. & Pij V. novam non inducere obligationem.

61 Quia verò, cum Beneficium est pinguis, aliquid posse refundi non sit improbabile iuxta dicta: in obligatione prædicta emendi suppellectilem non videtur esse maior difficultas; sed certè minor apparet, quia nulla species emptio nis & venditionis respectu ipsius Beneficij dispicitur. Et quidem adducti Canones circa hoc non videntur vrgere, quia cum Episcopis loquuntur, ne scilicet Beneficia cum diminutione conferant, & ne accipientes quidquam pro collatione retribuant: quorum nihil in casu, de quo agimus, reperitur. Constitutiones autem Pij Quarti, & Pij Quinti damnare tantum & punire pactiones, quæ ante illas editas erant illicitæ, tradit Nauarrus *Consilio 33. de Simonia*, ad ea se referens, quæ habet in *Manuali Cap. 23. num. 109*. Et idem videtur dicendum de qualibet alia obligatione rei pretio æstimabilis

æstimabilis conferendæ: stare enim potest, si Beneficium, quod permutatur, ita abundans sit, ut iactura, quam commutans patitur, aliquid eo pacto videatur compensari. Quod autem de titulo sustentationis ex Nauarro dicebatur, in permutatione non videtur habere locum, quia cum resignans suum Beneficium, aliud accipiat, non potest proventibus alterius ad sustentationem indigere. Quod in Beneficiis Indiarum maxime habet verum: satis enim per Regiam providentiam omnibus Beneficiariis, in ordine ad prædictum effectum, qui primus dicitur, prouidetur. Pro quibus non plura.

CAPVT VI.

Circa Dispensationes quid Capitulum vacante Sede possit in Indiis, & quæ inde pericula Conscientiis Capitularium immineant.

Generalis Afferio circa Capituli potestatem, quæ generalis.

62 Circa potestatem dispensandi, an & quomodo Capitulo convenire possit in iis, quæ Episcopis absolute licent, variæ moueri possunt quæstiones, de quibus Diana *Parte 8. Tract. 4.* Et nulla certè extat, in qua probabiliter non concedatur illi, quod ad Episcopi spectat potestatem, etiam si Delegato Sedis Apostolicæ tribuantur: ut paucis resoluit Dom. Machadus *Tomo 2. pag. 159. num. 3. & 4.* Licent ergo illi omnia, quæ expressè prohibita non inveniuntur: unde & Capitulum Sede vacante in Indiis eodem poterit iure cadere: & illo specialiter ut possit dispensare in casibus Pontificiis, quando non est facilis recursus ad Pontificem: in Indiis enim numquam facilis est recursus, ut manifestè constat; etiam ubi littora propinquiora: semper enim nauigationis incertæ; & ut abire sit facile, redire difficile est; vel è contra: & non sunt Christianæ conscientia inter grauiorum periculorum fluctus relinquenda. Videat citatus Auctor *Resolut. 9.* qui ita asserit potest Merollam.

Quid in Indiis speciale.

Circa dispensationes Episcoporum directas variis sententia.

63 Potest tamen ulterius inquiri, an Capitulum possit exequi dispensationes, quæ à Sede Apostolica ad Episcopum diriguntur, sicut & alia rescripta. Quam difficultatem ex professo non tractauit præfatus Auctor, licet aliam ipsi congruam discussisset *Resolut. 66.* an scilicet Vicarius Capituli, Sede vacante, possit exequi dispensationes directas Vicario generali Episcopi: & in fine illius tandem attigit illam, respondens negatiuè cum Nicolao Garcia *Parte 6. Cap. 2. num. 46.* & circa hoc quidem maior videtur esse Doctorum consensus, quam circa difficultatem priorè, in qua multi Doctores sunt, qui pro Vicariis Capituli stent, ut non minus quoad hoc possint, quam Vicarij Episcoporum, ut videri apud eundem Auctorem potest, & eos, quos ille adducit: quibus addendi Ochagauia, Basilius Legionensis, & alij, quos idem adducit *Parte 5. Tract. 14. Resolut. 29.* Pro Capitulo autem, ut expedire possit rescripta Episcopo directæ, stare videtur Naldus in *Decretales. Cap. Ad abolendam, de hæreticis*, quatenus id tribuit Vicario Capituli, pro quo & citat Garcia *suprà*: cuius opinionem

improbabilem esse censet Diana *Resolut. 66. citata. s. Vltimo* & probat, nam causæ delegatæ, Episcopo mortuo, non possunt expediri per ipsum Capitulum; quia non succedit in iurisdictione Episcopali delegatæ, sed tantum in ordinariâ, quod à se probatum ait *suprà*; videlicet *Resolut. 2.* ergo neque poterunt expediri per Vicarium Capitularem, quia in hunc non transit maior potestas, quam sit in ipso Capitulo.

64 Sed miror Auctorem dictum ita sentire, si ad Capitulum id velit extendere. Nam ipse citata *Resolut. 2.* Auctores adducit, qui iurisdictionem delegatam in Capitulum transire censent, ex quibus Machadus non solum id probabilis reputat, sed ex generali regulâ de tranflatâ Ordinariâ iurisdictione in Capitulum per certam consequentiam deduci. Et Diana ipse cum vtramque sententiam referat, nihil circa quæstionem determinat. Ex eo ergo fundamento, quod scilicet iurisdictione delegata non transeat, nequit improbabilitas Assertionis contrariæ fundari: cum & ipsa probabilis sit, & id, de quo differimus, vnum generalis illius iurisdictionis membrum sit; iurisdictione inquam delegata in ordine ad particularem effectum. Itaque cum pro fundamento constituitur id, quod sub opinione est; id quod ex contraria opinione colligitur, ut pars in toto contenta, nequit ut improbabile concludamur. Et ita quod à prædicto Auctore dictum, non est in sensu isto accipiendum, sed iuxta Naldi philosophandi modum: qui cum teneat rescripta ad Vicarium absolute dictum directæ, sine expressione Episcopi, sed solum diocesis, ut si dicatur *Officium, seu Vicario Segouienti*, non posse per Vicarium Capituli, Sede vacante, expediri; ait tamen, quæ diriguntur Episcopo mortuo, à prædicto expediri posse: sic enim fiet ut maior in eo potestas sit, quam in Capitulo ipso, cui talis non competit iurisdictione. Sed neque hoc modo improbabilitas ea sententia dici potest: quia dum conceditur à Vicario fieri talem executionem posse, non negatur etiam id Capitulo convenire, quod saltem ante Vicarij electionem exequi talia rescripta potuit: transmissâ autem in Vicarium iurisdictione, non debet maior illius potestas dici, quandoquidem dependenter ab illo habet, qui & amoueri ob iustas causas potest. Præterquam quod non est improbabile, totam Capituli auctoritatem ita transire in Vicarium, ut in eo tantum resideat: pro quo videndus Idem *Resolut. 63.* ubi Doctores adducit asserentes iurisdictionem Vicarij non haberi à Capitulo eam tradente, sed à lege, mediâ electione: & ita omnem Capituli auctoritatem in Vicarium transire, nullâ ei parte specialiter reseruatâ, sunt qui teneant; vt videri apud eundem potest *Resolut. 64.*

Non posse à Vicario Capituli, & oppositum improbabile censet Diana.

Sed ex eiusdem doctrina contrarium eum dicitur.

Naldi philosophandi modus improbat.

Sed non probabilis.

Sicut nisi improbabile est totam Capituli auctoritatem in Vicarium transire, & haberi à lege.

65 Cum ergo probabile sit, quod de Capitulo diximus, id in Indiis maxime locum habere, & maiori in illis cum probabilitate procedit: quia si fortè Episcopus mortuus sit, executio per longum tempus extraheretur; quod equidem sine graui inconuenienti stare nequit, ut est comperitum. Poterit ergo in hoc sine scrupulo procedi: immò conuenientia executionis Litterarum Apostolicarum talis esse potest, ut graue in non exequendo esse peccatum possit; cum securaqueant conscientia damna vitari, quibus negli-